

De Staartmees (*aegithalos caudatus*)

De Staartmees

Inleiding

Een zeer klein en beweeglijk vogeltje. Het overgrote deel van zijn 14cm totale lichaamslengte komt ten dele aan zijn staart.

De kleuren die de ouder vogels vertonen zijn zwart met wit met een roze gloed.

Bij de aarsstreek is het roodbruine te vinden bij deze vogels. Rond het oogje is een klein geel randje te vinden. Het oogje zelf, snaveltje, pootjes en nageltjes zijn zwart.

Het staartmeesje is in bijna geheel Europa te vinden en in grote delen van Azië. In de natuur kunnen twee broedsels per seizoen groot worden gebracht. Een nest bevat gemiddeld 8 eitjes welke in een tijdsbestek van ongeveer twee weken worden uitgebroed en deze jongen vliegen na een dag of 15 uit het nest. De jongen worden nog een geruime tijd door hun ouders verzorgd. Ze hebben bij het uitvliegen bijna hetzelfde verenkleed als hun ouders, met het verschil dat ze matter en bruiner van kleur zijn.

De Kweek

Mezen hebben een grote aantrekkingskracht op mij en na de succesvolle kweek van o.a. de pimpel, kool en zwarte mees was het nu de beurt aan de staartmees.

Het was niet gemakkelijk om aan een koppeltje echte eigen kweek te komen, maar van een kweker die vanwege gezondheid problemen moest stoppen werd ik een koppel staartmezen samen met winterkoningen, kleine karekiet en nog wat soorten. Met de winterkoning, heggenmus en de kleine karekiet gelukte de kweek ook, maar hierover wil ik u later berichten in de vorm van een kweekverslag. De staartmezen werden apart in een vlucht gedaan welke was beplant met twee kunstkerstbomen van ongeveer 1,80 meter hoog. Natuurlijke beplanting was niet aanwezig in deze vlucht omdat dit gewoonweg niet wilde groeien. Wat ik wel deed was als er snoeiafval van struiken of onkruiden waren dan hing ik dit op in de vlucht als een bos en hier pikte de mezen dan allerlei ongedierte uit. Als het bladluis in de planten zat dan werd dit volop gegeten en hiervoor lieten de mezen hun basisvoer wat bestond uit Buffalo en meelwormen, bevroren miereneitjes en pinky's wat door het ei-voer gegeven werd staan.

Verschil tussen man en pop is mijn inzien niet te zien en ik heb hier voor de zekerheid maar DNA analyse laten toepassen en hieruit bleek dat ik inderdaad een koppel had. De mezen begonnen actiever te worden in hun doen en laten en lieten hun contact roep qua volume en lengte horen. Het was al weer 14 maart geworden en ik zag de pop met mos vliegen wat ik gekocht had bij een tuincentrum. Dit mos heb ik eerst gedeeltelijk laten drogen en toen beide aangeboden aan de vogels. Van beide werd gretig gebruik gemaakt door de vogels. Het nest werd gebouwd tegen de stam van de kunstkerstboom, en op deze plek

had ik al een bolvormige kom gebogen van de kunststof takken. Het nest wat ze hierin bouwde werd een heel flexibel bouwwerkje, wat je in wezen plat kon duwen en dan veerde het eigenlijk weer terug in zijn oorspronkelijke vorm. In documentatie is te lezen dat ze spinrag gebruiken om het geheel bij elkaar te houden. Dit spinrag verstrekke ik aan een gevorkt takje wat ik dan in de bos met snoeiafval stak. Dit spinrag verzamelde ik dan bij kennissen en vrienden in schuren en kelders. Omdat er in maart buiten nauwelijks spinrag te vinden is.

Het rag werd als het ware gebruikt als lijm want de mezen maakte er een bolletje van en staken dit vervolgens tussen het mos en spinde het dan over het mos heen. Mij was ook bekend dat de binnenbekleding van het nest gemaakt werd van zacht wit pluiz en/of veren. Kwam de vraag natuurlijk, hoe kom ik aan witte veren. Kip plukken was hier natuurlijk geen optie dus dacht ik aan mijn donzen hoofdkussens, want daar zitten natuurlijk witte eenden en ganzenveren in. Na navraag te hebben gedaan bleek dit geen optie, aangezien de veren uit de kussens naar alle waarschijnlijkheid worden bespoten, om de veren schoon te maken en vrij van ongedierte te houden. Dit zou dan weer een gevaar kunnen zijn voor eventuele eitjes of jongen. Ik besloot om zeer fijn wit geitenhaar en wol te geven van het merk Sisal Fibre en dan de "Pel Animale FUR" verpakking. Dit werd geaccepteerd en verwerkt. Wat ik ook nog had gegeven was twee witte pampagras pluimen, maar die werden niet gebruikt. In een tijdbestek van ongeveer 3 weken werd het nest afgemaakt. Echter tot het eerste jong zou uitkomen heeft de man nog aan het nest gewerkt.

Op 4 april het eerste ei gezien, hiervoor had ik een tandarts spiegeltje en een lampje gebruikt. De vogels accepteerden de verstoring, maar ze maakte hierna wel het in vlieggat nog iets kleiner dan dit al was. Ik besloot om maar niet meer te kijken en dit heeft zeker meegeholpen om dit kweekresultaat tot stand te brengen. Op 2 mei het eerste jong geboren? Ik zag de man of pop met een ei schaalpje vliegen en deze begon het op te eten. Ik kan mezelf niet bedwingen en ik keek weer met het spiegeltje in het nest, wat overigens niet zo gemakkelijk was, omdat het nest zo flexibel en klein was. Ik zag een minuscuul hoopje leven liggen, wat was dat klein. Ik had gelijk geprobeerd om de eitjes te tellen en ik kwam tot 8 eitjes welke op een hoopje lagen. Op 7 mei geprobeerd het grootste jong te ringen met de wettelijke maat van 2,3mm maar deze was aan de grote kant. Ik heb de ring om de poot geschoven en ik hoopte er het beste van. Het geklooi van het ringen had het nest geen goed gedaan en het in vlieggat was weer erg groot geworden. De volgende keer ging ik het via een andere weg proberen want dit kon niet goed blijven gaan. De andere jongen, het waren er in totaal 5, werden allemaal op de zevende dag geringd en dit ging goed. De pootjes van de jongen waren lichter van kleur als die van de ouders en zodoende had ik de ringen ook nu voorzien van een ventielslangetje wat ik iets donkerder maakte met behulp van een viltstift.

Op 16 mei was het eerste jong uit het nest en in een tijdsbestek van 48 uur waren alle jongen uit het nest. Meteen gekeken naar de ringen en deze zaten er nog allemaal keurig om. De man en de pop waren druk met de jongen en deze werden af en aan gevoerd met weide plankton, miereneitjes, Buffalo wormen, pinky's en bladluis. Tevens werd er wel wat ei-voer gegeven maar dit was zeer minimaal. Aan een tweede ronde werd niet begonnen, en zo resulteerde deze kweek in 5 echte eigen kweek wettelijk goed geringde en natuurbroed jongen.

Nu had ik bij een kweker nog 7 staartmezen opgehaald zodat ik voor een eventuele koper niet verwante koppels kon aanbieden.

Deze kweek ging gepaard met veel angst om het nest te verstoren en angstzweet om de jongen uit het nest te krijgen om ze vervolgens te ringen.

De voldoening is zeer groot en ik kijk met veel plezier terug op deze kweek.

Tekst: Arie Bakker Dordrecht